

Aan: de gemeenteraad

Vergadering: 06 februari 2017

Onderwerp: Krediet invoering Omgevingswet

Agendapunt:

STATUS RAADSVORSTEL

Wij verwachten van de raad een besluit.

1. Aanleiding

Naar verwachting zal in 2019 de Omgevingswet (Ow) in werking treden. De Ow is op 1 juli 2015 aangenomen door de Tweede Kamer en op 22 maart 2016 behandeld in de Eerste Kamer. De Ow vervangt vele wetten (26!) en regels (117!!) die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving door één wet, vier Algemene Maatregelen van Bestuur (Omgevingsbesluit, Besluit Kwaliteit leefomgeving, Besluit activiteiten leefomgeving en Besluit bouwactiviteiten leefomgeving) en een aantal ministeriele regelingen.

De Ow heeft door de brede reikwijdte, het gaat om de fysieke leefomgeving, impact op een groot deel van de organisatie.

2. Uitgangssituatie en doelstelling

Met dit voorstel willen wij de benodigde middelen verkrijgen om aan de slag te kunnen met de invoering van de Omgevingswet. Ten tijde van de behandeling van de begroting 2017 liep het denkproces nog om te komen tot een beeld hoe dit traject aan te pakken. Het sluitstuk, de financiële vertaling, was toen nog niet aan de orde.

3. Rol gemeente en visie en strategie participatie

Gemeente is trekker van dit project. In deze fase is nog geen sprake van participatie. Bij de daadwerkelijke implementatie zullen we uitgebreid de samenleving op een nog nader uit te werken wijze betrekken bij de invoering van deze wet.

4. Toelichting

De Ow is naast een transitieopgave, vooral een transformatieopgave, waarbij het gaat om een inhoudelijke vernieuwing; het gaat om:

- Samenwerken (Integraal i.p.v. sectoraal werken);
- Faciliterend houding, co-creatie (Meer interactie met de burgers);
- Vertrouwen, meedenken, mogelijk maken (van 'Nee, tenzij' naar 'Ja, mits');
- Meer ketensamenwerking met andere overheden;
- Flexibiliteit, maatwerk (Meer afwegingsruimte).

Hoewel de implementatie van de Ow zelf al leidt tot een dereguleringsslag, willen we dit traject ook aangrijpen om mogelijkheden voor verdere deregulering te verkennen en in te vullen én een slag te maken in de dienstverlening.

In de huidige praktijk werken we met bestemmingsplannen. Deze bestemmingsplannen zijn veelal beheerplannen ('conserverende plannen') en geen ontwikkelplannen, zo ook in Beesel. Ook het

kruiemelbeleid dat op het afwijken van deze bestemmingsplannen wordt toegepast is vaak op een zelfde manier geschreven. Bij beheersplanologie doen we net alsof het gebied 'af' is en of wat er in een gebied aanwezig is aan gebouwen, functies en gebruik er ook altijd blijft zitten. Maar dat is natuurlijk niet zo!

Dat maakt het 'fenomeen' bestemmingsplan dan ook merkwaardig. We zijn er jaren mee bezig om een bestemmingsplan tot aan de Raad van State vastgesteld te krijgen. En zodra dat dan met veel pijn en moeite gelukt is, gaan we in de tien jaar daarna nog harder aan de slag om daar weer van af te mogen wijken. En hier ligt dus de kern van de opgave voor de Ow!

Met dat telkens maar weer af willen wijken van het bestemmingsplan zijn we eigenlijk bezig met het ontwikkelen van beleid zonder visie. De Ow biedt nu de kans om dit helemaal anders te doen.

Een heel aantal gemeenten is al aan het experimenteren geweest met het opstellen van een Omgevingsplan (= de vervanger van het bestemmingsplan). De ervaringen tot nu toe zijn dat dit vooral leidt tot plannen die verdacht veel lijken op de oude 'beheers'bestemmingsplannen, die regelgestuurd zijn ingevuld. Kortom: oude wijn in nieuwe zakken. En dat moeten we nu juist niet willen.

Het credo is dan ook: start met het opstellen van een visie. In deze gemeentelijke omgevingsvisie zullen we de lokale ambities en doelen zo duidelijk mogelijk moeten weergeven. En deze ambitie zou moeten zijn: hoe kunnen we komen tot de optimale 'kubieke kilometer'? Het is de opgave om samen met raad, college en vooral met de inwoners (lees ook: ondernemers, verenigingen, belangenvetegenwoordigers) gezamenlijk te gaan kijken hoe dit doel bereikt kan worden. Met ontwikkelingsruimte, maar ook met toekomstdoelstellingen zoals duurzaamheid, gezondheid, energieneutraliteit, extramuralisatie, veiligheid en leefbaarheid.

Het is een hele opgave om een goede en vooral doelgerichte visie te ontwikkelen. Sectoraal hebben we al veel visie en beleid maar de opgave is om deze om te zetten naar een realistische integrale visie.

Voor het bepalen van de ambitie zijn er (bron: VNG) vier insteken mogelijk:

- Consolidierend: de gemeente gebruikt de Omgevingswet in eerste instantie alleen om de wettelijk noodzakelijke wijzigingen door te voeren;
- Selectief: de gemeente gebruikt de Omgevingswet om lokaal op onderdelen het verschil te maken;
- Calculerend: de gemeente gebruikt de Omgevingswet waar dit aanwijsbaar voordeel oplevert en waar verandering wordt nagestreefd;
- Vernieuwend: de gemeente gebruikt de Omgevingswet om een forse vernieuwingsslag door te voeren.

Als we deze insteken afzetten tegen ons beeld van de samenleving, waarbij we ruimte willen bieden voor initiatieven, vertrouwen hebben in de samenleving en willen loslaten, dan zou onze ambitie moeten zijn om de laatste insteek, vernieuwend, te kiezen; maar dat is aan uw raad.

Uw raad betrekken we vanaf het begin bij de Ow. Immers, de raad zal het ambitieniveau -en daarmee de kaders- moeten vaststellen. Om dit te kunnen doen brengen wij uw raad binnenkort met een aantal kennissessies 'op niveau' om vervolgens aan de slag te gaan met het ambitieniveau. Ook bij het opstellen van de Omgevingsvisie betrekken we de raad nauw.

In het bijgevoegde projectplan is verwoord wat dit betekent voor inzet van medewerkers en het beslag op budgetten. Ook is in het projectplan grofmazig aangegeven welke activiteiten we ontplooiën. Met het nog te selecteren adviesbureau voor de projectleiding zullen we deze activiteitenplanning verfijnen.

Twee aspecten uit het projectplan behoeven enige toelichting. 1. Van de projectleider verwachten wij dat hij/zij het proces met de raad, de gemeenschap en de organisatie goed kan vormgeven en sturen. Naast proceskwaliteiten en sterke communicatieve vaardigheden, verlangt dit ook dat de projectleider

goed in de materie van de Ow thuis is om de discussies en de te maken keuzes goed vorm te geven. Binnen de organisatie zijn deze kwaliteiten niet beschikbaar.

2. Voor het opstellen van de omgevingsvisie en het omgevingsplan zullen vooral de RO-medewerkers intensief betrokken worden en hun bijdrage moeten leveren. Dit gaat op jaarbasis ongeveer een halve fte koste. Echter de reguliere werkzaamheden lopen gewoon door; we moeten aanvragen blijven oppakken en afhandelen. Hierdoor ontstaat binnen het team een capaciteitstekort, die we met externe inhuur opvangen.

Tot slot: op 12 december 2016 heeft u besloten in elk raadsvoorstel specifiek aandacht te willen hebben voor Agenda 22. In dit voorstel is dit niet van toepassing.

In de commissievergadering van 23 januari is het college de overweging meegegeven om een fasering -en daarmee een splitsing in beschikbaar te stellen krediet- aan te brengen.

Dit hebben we onderstaand uitgewerkt.

In deze optie valt dit project valt uiteen in 2 fases. De eerste fase bestaat dan uit:

- het informeren van medewerkers, het college en de raad door middel van een aantal kennissessies,
- het oprichten van een projectgroep,
- het houden van een impactanalyse (zoals eerder aangegeven is de Ow vooral een transformatieopgave, waarbij het gaat om gedragsverandering op cultuur, gedrag en competenties bij initiatiefnemers, bestuurders en ambtenaren. Met de impactanalyse houden we de bestaande situatie tegen het licht van deze aspecten. Door in gesprek te gaan kunnen we een beeld vormen hoe groot de impact is op onze organisatie en waar de aandachtspunten en kansen liggen)
- het komen tot een ambitieniveau met de gemeenteraad en
- het opleveren van een plan van aanpak, met daarin een beschrijving van de voor de implementatie van de Omgevingswet noodzakelijke werkzaamheden, de daaruit vloeiende noodzakelijke acties en benodigde middelen om het plan van aanpak te kunnen uitvoeren.

De tweede fase is de uitvoering van het plan van aanpak.

a. Financieel

We ramen dat we voor de invoering van de Omgevingswet een budget van € 232.500 nodig hebben.

Als u besluit om nu alleen de eerste fase uitvoeren dan ramen we dat hiervoor een bedrag van € 40.000 nodig is.

In de begroting 2017 e.v. hebben we hiervoor een p.m. post opgenomen.

Wij stellen voor de kosten te dekken uit de Investeringsreserve.

- b. Juridisch
Geen.
- c. Risico's
De invoering van de Omgevingswet is een traject, dat bijna 3 jaar in beslag zal nemen. We weten nog niet wat we gedurende dit traject op ons pad zullen tegenkomen en of dit dan leidt tot meer- of minderkosten.

5. Toekomstvisie

Levende gemeenschap
Ideale en onderscheidende samenleving
Duurzame woon- en werkgemeente
Gemeente samen met inwoners
Samenwerkende gemeente

6. Voorstel

1. Krediet van € 232.500 beschikbaar stellen voor de invoering van de Omgevingswet en dit krediet dekken uit de Investeringsreserve, of
2. Krediet van € 40.000 beschikbaar stellen voor alleen uitvoeren eerste fase.

Reuver, 24.01.2017

Burgemeester en wethouders van Beesel,

secretaris,
R.R.M. Halfman

burgemeester,
P. Dassen-Housen

Aldus vastgesteld door de raad van Beesel in zijn openbare vergadering van

griffier,
E. Apeldoorn-Feijts

voorzitter,
P. Dassen-Housen

Meegezonden: